

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. N. Bălan, Dr. I. Broșu, și I.

Abonamentul:

Pe un an . . . 32 Cor. în vechiul regat 20 Lei
 Pe o jum. de an 16 Cor. " " " 10 Lei
 Pe 3 luni . . . 10 Cor. " " " 6 Lei

Adresa noastră e:

"GAZETA POPORULUI"
 Sibiiu, Strada Urezului Nr. 41.
 Apare în fiecare Duminecă.

Administrația gazetel.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraș 1 cor.
 a doua și a treia-oraș 80 fileri.

Rodul ostenelelor.

In preajma alegerilor pentru Congresul național și Constituantă.

În toamna aceasta se vor îndeplini alegerile pentru sfatul țării noastre întregite și tot acum vor fi alegerile pentru sfatul mare al bisericii noastre ortodoxe de dincoace de Carpați. În cel dintâi se vor așeza temeliele noi ale țării, iar al doilea e chemat să ne dea, pe lângă alte multe, pe căpetenia bisericii, pe Mitropolitul. Preoți și popor suntem azi un gând și o simțire, în fața lucrărilor ce vor hotărî soarta neamului pe viitor, cum am fost și în trecutul viforos preoțimea una cu poporul prin valorile vieții.

Cât preț pune preoțimea să rămână strâns legată de popor, împlinindu-și și pe viitor chemarea ca mai mare osârdie chiar, se oglindește limpede din toate hotărârile, ce s'au adus la marile sfături preoțești din primăvară, la Sibiiu ca și la Cluj.

Fiind vorba în congresul preoțimii ortodoxe din Sibiiu, de ținuta ei în cele politice, s'a socotit „ca o datorie a chemării sale de părinte sufletesc al poporului, ca preotul să fie povătuitorul și sfătuitorul acestuia și în cele politice“. Și s'a statorit că „în lucrările sale politice preoțimea se va călăuzi de înaltele sfaturi ale democrației (adecă iubirii de popor) și naționalismului, așezate pe temeliele evangheliei creștine“. Cu alte cuvinte temeliele pe cari stă această preoțime, ca și poporul întreg, sunt cele sfințite de evanghelia lui Hristos și de simțul nostru românesc. În urmare va trimite din sânul său un număr potrivit de reprezentanți în parlamentul român și va sprijini astfel pe candidați, cari vor da chezașie morală, că vor susține interesele bisericii și ale neamului românesc.

Și mai deaproape s'a dat îndrumare preoțimei în următoarele: „Se apropie alegerile pentru Constituantă. În acest sfat al țării se vor așeza temeliele pentru organizarea vieții de stat în România-mare. Tot acolo se vor așeza temeliele și pentru raportul dintre Biserică și Stat, raport dela care atârnă interesele de viață, spirituale și materiale, ale bisericii și preoțimei noastre“. Prin urmare se impune de o parte ca și preoțimea noastră să aibă reprezentanți din sânul ei, iar de altă parte să sprijinim, ca în Constituantă să ajungă

reprezentanți ai partidului național, în deosebi de aceia, cari sunt cunoscuți pentru sentimentele lor de buni creștini și oameni iubitori de biserică și așezăminte ei.

Iată îndemnul de cari e călăuzită preoțimea. Și nu va fi om cu judecată dreaptă, care să nu se însuflețească pentru acelea. Stând acum în fața alegerilor și pentru congresul național al Bisericii ortodoxe, ele se potrivesc pe deplin, ca îndreptar. Cum în țară nouă vrem deci să statornicim o viață nouă mai bună și mai dreaptă, tot așa e vremea să se înfiripeze și în Biserică un suflet nou, premenit, un duh nou, care face viu.

Se cuvine deci să ne dăm seama mai deaproape, preoți ca și popor, de felul cum trebuiesc înlăptuite gândurile bune în ceasul când vom fi chemați să ne dăm votul și pentru unii și pentru alții.

Vremea de războiu cu încercările ei nemiloase, au vădit îndeajuns pe oamenii, cari au rămas tari în credință neșovăelnici în fapte și gata mai bine a se jertfi pe sine, decât să lase mișelia să domnească. De altă parte se cunosc și slăbănogii, cari sau milogit vrăjmașului și au injurat pe cei buni.

Toți aceștia numai credință în Dumnezeu n'au avut și numai dragoste cătră deaproapele n'au dovedit. Și chiar dacă ar veni acum, fără sfială și fără rușine, să pețescă un mandat de deputat în Constituantă ori la Congresul național, ei trebuiesc înlăturați fără șovăială.

Preoțimea va fi chemată în zilele apropiate la întrunirile de consfătuire a „Asociației clerului ortodox“ pe despărțăminte, căci statutele și regulamentele de organizare s'au trimis de rândul părinților protopopi cu toate îndrumările de lipsă.

Cel mai nimerit prilej este acesta, ca să se sfătuiască asupra oamenilor cari vor intra în Sfatul țării ca și în Congres.

În congresul din primăvară preoțimea s'a îndatorat hotărît a păstra cea mai deplină tărie pentru înlăptuirea gândurilor sale bune, iar pentruca să putem însemna aceea ce suntem trebuie să se lucreze cu cea mai desăvârșită înțelegere colegială.

În constituantă, dar mai ales în congres, trebuie să între un număr cât mai însemnat de preoți. Preaonorății domni asesori și părinții protopopi, singurii păstori de până acum ai locurilor de deputați pentru corporațiile bisericesti, să ne ierte, dacă de astădată vrem să ne luăm și noi partea. Cei vrednici nu vor fi înlăturați, dar cei, cari n'au dat bisericii ceiace lumea era în drept să aștepte dela ei, ori ne-au dat numai rușine, ar face bine, — dacă mai au bunul simț, — să se retragă de bunăvoie. Conștiința demnității, și duhul de premenire morală al preoțimii, arătate cu atâta limpezime în Congres, va ști să facă deosebirea de lipsă. Iar în privința legăturilor dintre noi, comitetul central în apelul trimis de curând statorește: „din sânul preoțimei vor trebui sprijinite numai candidaturile acelor, despre cari se presupune, că vor putea-o reprezenta cu toată demnitatea. Prin urmare e în interesul preoțimei să facă deosebirea trebuincioasă, iar în lipsa unor candidați potriviți din părțile locului, să se îmblemandatul unor preoți și bărbați ai bisericii din alte părți“.

În interesul bisericii și în interesul poporului credincios este, ca dela întrunirile apropiate ale preoțimei, cari nesmintit vor trebui să se țină în protopopiate, pretutindenea, înainte de zilele în cari sunt statorite alegerile, să plece fiecare preot pe deplin limpezit cu persoanele, preoți, ca și mireni, cărora este a se încredința un mandat la Congres și pentru Constituantă. Și pentruca lucrarea să fie condusă într'un singur gând, fiecare despărțământ să arate pe încredințatul său, care să se pună în legătură cu comitetul central al „Asociației“, să dea informațiuni amănunțite asupra învoelii stabilite în despărțământ și să primească îndrumările acestui comitet, care primind informații dela toate despărțămintele, va avea supravegherea peste întreaga situație. Cei cu interes și dragoste de cauză, ei înșiși vor ști să caute legătura, cu cei cărora trebuie să se adreseze din comitetul central, iar în jos, la popor, vor ști cum să sfătuiască pentruca dintre mireni să reușească numai omul vrednic de încredere.

De vom izbuti ne vom putea bucura de rodul ostenelelor noastre din trecut, cari n'au fost zadarnice, — altfel ne-așteaptă desamăgirea. *Un preot.*

Impotriva scumpetei.

Toată lumea să vaietă de scumpete! Sunt scumpe hainele, încălțăminte, mâncările, zarzavaturile, tutunul și toate celelalte cari nu-mi vin în minte. Și cine-i pricina acestei urcări grozave a prețurilor? Negustorii răspund: toate-s scumpe! Cumpărătorii răspund: negustorii sunt de vină! Și 'n chipul acesta se aruncă vina de pe Ana pe Caiata. Dar ori-și-cine ar fi vinovatul, noi suferim cu toții. Suferă plugarul dela sate, care vine să târguiască la oraș și suferă nădrăgarul din oraș, care aleargă la sate să cumpere ouă, lapte, unt și brânză. Astfel am ajuns într-o stare încât parecă ți-e silă și de viață. Un chilogram de unt costă 60 cor. Un chilogram de slănină 48 cor. O pitișoară 8—10 cor. O franzelă sau jimblă 1 cor. (asta costa mai demult 2 cruceri). Un litru de lapte 2—3 cor. O păreche de ghetete 500—600 cor. Dar să nu mai vorbim de haine, că te ia groazal Țăranii vor spune: dar cât costă oare opincile și toate celea de cari avem și noi lipsă? Ce vă tot căinați și jeluți, voi domnii dela orașe?

Precum vedem ne învinovățim mereu unii pe alții, și treabă ca'n palmă. Prețurile cresc mereu și pungile atât ale domnilor nădrăgari cât și ale plugarilor se subțiază, de ți-este mai mare mila.

Ce-i de făcut prin urmare?

Când capul tău nu este în stare să afle calea cea dreaptă, care duce la mântuire, să căutăm deslușire în pilda altora. Să nu mergem mai departe ca până la București, capitala României-mari. Și-acolo prețurile atinseseră o înălțime așa de mare de nu le mai ajungeai nici cu miile de lei până la nas. Când auzeam de scumpetea din București socoteam, că oamenii aceia trăiesc pe altă lume. Și fieștecare în parte are tipar de bani în pivniță, ori cel puțin o baie de aur. Dar toate au fost până într-o zi! Și omul, ori și cât de zăpăcit ar fi, tot se desmetește odată. Ce și-au zis? Au spus cam așa: dar până când să ne lăsăm noi trași pe sfoară de hrăpăreții ăștia de negustori, de birtași, de crâșmari, de pantofari? Să le venim de hac...

Și ce-au făcut?

Mai întâiu și-au pus de gând să ușureze prețul celor de-ale gurii. În fiecare parte a orașului — căci Bucureștii e cât un Vavilon — s'au alcătuit un fel de societăți sau obștii ale consumătorilor, adică ale cumpărătorilor. Aceștia au ținut stat între ei, și-au hotărât să pună dânsii prețuri la toate celea. Apoi au chemat și pe negustori și pe birtași și le-au zis: voi sunteți niște speculanți nemaipomeniți pe pungile noastre. Ați câștigat destul! De-acum s'a sfârșit cu jupuirea cumpărătorilor. Iată am pus noi preț, după cum am chibzuit că-i bine, pentru toate lucrurile. Să vă țineți de ele, căci dacă nu, va fi vai de marfa voastră...

Și-apoi s'au înființat comitete, cari au început să umble din birt în birt, din prăvălie în prăvălie și să cerceteze prețurile. Pe care-l găseau vinovat, la judecată și la beciu cu el. Cei-ce luau masa prin birturi au căpătat poruncă să nu plătească mai mult, decât a hotărât societatea cumpărătorilor, ori-câte spume ar face crâșmarul la gură. Au încercat ei aceștia să meargă la poliție, dar și acolo li s'a arătat pumnul. Iar unii dintre măcelari și-au închis chiar măcelăriile. Orașul a deschis altele. În chipul acesta lucrurile au început să se iefținească rând pe rând. Pentruca să se încredințeze fitece om despre aceasta, iată dăm prețurile celor de-ale gurii mai de lipsă din București:

Până la 1 Septemvrie costă în București:

Ulei de rapiță 9 lei litrul. Ulei de floarea soarelui 13 lei, untdelemn calit. I de măsline, zis grecesc 18 lei, untdelemn francez cal. I 20 lei.

Orez calitate I 12 lei kgr., orez cal. II 11 lei kgr., orez cal. III 9 lei kgr., cafea cal. I Rollé 16 lei kgr., cafea cal. II Santos 14.50 kgr., măsline Trille 10 lei kgr., măsline Volo 12 lei kgr., săpun cal. I 10 lei kgr., săpun cal. II 8 lei kgr., zahărul se va vinde maximum 12 lei kgr., ceaiu 30 lei kgr., sardele de butoi calit. superioară 15 lei kgr., oțet bun 2 lei litrul, untură 16 lei

kgr., unt proaspăt presat 20 lei kgr., unt topit 25 lei kgr.

Fiecare negustor e obligat ca odată cu stabilirea prețurilor să arate precis și calitatea mărfurilor, iar publicul consumator va vesti gazetelor pe toți ceice nu respectă prețurile.

Prețurile la restaurante:

S'a ajuns astfel, la următoarele prețuri, și pentru restaurante de clasa I, II și III:

	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
Supă cu zarzavat	L. 1.50	L. 1.25	L. 1.—
Ciorbă de carne sau perişoare	2.—	1.50	1.25
Ciorbă de pui	3.—	2.50	2.—
Ouă, jumări, omletă din 3 ouă	3.—	2.50	2.—
Două ouă fierte	1.50	1.25	1.—
Mâncări de carne cu legume cu cel puțin 150 gr. carne	5.—	4.—	3.—
Mâncări cu pui	6.—	4.50	3.50
Mâncare de legume fără carne	3.50	3.—	2.50
Fripturide vacă cugarnituri de 200 gr.	6.—	4.50	3.50
Muschiu de garnituri	7.50	6.—	4.50
Mititei	1.—	0.75	0.50
Fripturi de porc cu garnituri	6.50	5.—	4.—
Muschiu de porc cu garnituri	8.—	6.50	5.—
Friptură de pui o jumătate, cu garnituri	8.—	7.—	6.—
Salată de ardei și castraveți	2.—	1.50	1.—
Salată de vinete	3.—	2.50	2.—
Castraveți acri	1.—	0.75	0.50
Brânză albă 100 gr.	1.—	1.25	1.—
O litră vin de masă	3.—	2.50	2.—
1 țuică	0.75	0.50	0.50
Pânea necesară unei mese	0.50	0.50	0.50

Iată un scăzământ vrednic de luat în seamă. Aceste prețuri să le socotim acum și noi în coroane, dar nu un leu egal cu două coroane, căci aceasta este numai acum de-camdată. Ci leul și coroana deopotrivă. În cazul acesta o friptură de pui care costă

FOIȘOARĂ

Cât pământ îi trebuie unui om.

de Leon Tolstoi.

I

Sora mai mare dela oraș venise în vizită la sora dela țară. Cea mare se măritase cu un negustor; cea mică cu un țăran din sat. Acum stăteau de vorbă și beau ceaiu. Cea mare se fălea cu traiul ei la oraș. Povestea ce îmbelșugată li-i gospodăria, ce mâncări bune fac, cum se duc la plimbare, la serbări și la teatre.

Sora cea mică, înțepată, începu să clevească traiul negustorilor și să laude pe al țăranilor.

— Eu n'ași face schimb cu soarta ta, zise dânsa. Ce-i drept, viața noastră e de rând, dar nu ne temem de ziua de mâine. Voi trăiți mai bine, dar aci câștigați, aci pierdeți. Azi ești bogat, mâine ceri de pomână. Noi, țăranii, suntem mai siguri. De îmbogățit n'o să ne îmbogățim, dar ce mânca o să găsim ori când.

— Da, dar trăind cu porcii și cu vacile! răspunse cea mare. Decât așa traiu mai bine lipsă! Muncește bărbatu-tău, dar ce folos de munca lui: nici tu purtări alese, nici tu lux. În băligar trăiți, în băligar muriți; și pe copii tot soarta asta îi așteaptă.

— Firește! zise cea mică, așa ne e rostul. Dar vezi că noi suntem de capul nostru. Nu ne plecăm în fața nimănui, și nu ne temem de nimeni. Voi la oraș sunteți supuși ispitelor de tot soiul. Azi merge cum merge, dar mâine te pomenești că vine dracu și-l ademenește pe bărbatu-tău cu cărțile, cu basamacu, ori cu femeile; și atunci vai de capul vostru. Zi că nu-i așa!

Sus pe cuptor, bărbatul, Pakhom, asculta pâlăvrăgeala muerilor.

— Drept ai vorbit, zise el. Noi ăștia cari răscolim de mici copii pământul ce ne ține, nu ne gândim la fleacuri. Răul e, că nu prea avem pământ. Să am eu pământ destul, n'aș mai avea habar de nimeni, nici de dracu.

După ce băură ceaiu, femeile mai vorbiră de găteji, de una de alta, strânseră vasele, apoi se culcară.

Dracul, care stătuse ascuns după ușe, auzise tot. Era vesel că femeia țăranului dăduse ghes bărbatului ei să se 'ncontreze cu el. Nu se lăudase el că de-ar avea pământ mult, nici de dracu nu i-ar păsa?

— Foarte bine, își zise tartorul, între noi doi! Am să te satur de pământ. Priu pământ am să pun mâna pe tine.

II

Țăranul avea o vecină, o proprietăreasă cu o sută douăzeci de desiatine de pământ. Ea se avea bine cu țăranii și nu făcea nimănui vre-un rău; dar luase ca vechil un soldat liberat, care începu să globească pe țăranii; Pakhom se feri cât se feri dar de geaba: azi îi scăpa un cal în ovăzul vecinei, mâine îi intra o vacă în grădină ori pe imaș. Și de fiecare dată, altă gloabă.

Pakhom plătea, înjura și lua la bătaie pe ai lui. Toată vara a avut numai năcazuri de pe urma vechilului, de aceea se arată foarte mulțumit când veni vremea să închidă vitele în staul, cu toate că de-acum trebuia să le dea nutreț; dar barem n'o să le mai ducă grija.

Intr'un birt la noi in Sibiu acum 16 cor. ar trebui să fie dată cu 6 cor. Așa mai zic și eu..

Deci ce i de făcut? Cât de îngrabă să se alcătuiască și'n orașele noastre pre-tutindena astfel de comitete pentru stabilirea prețurilor. Dar toate lucrurile să fi luate în privire! Dela, *opincă* și până la *ghiata de lac!* Dela brânză și până la prăjitură. Toate fără deosebire. Și să se dea poruncă aspră în toată țara. Iar care om nu se va supune câte 25, de fiecare filer pus mai mult de cât au hotărât cumpărătorii. Și-atunci să vedem. Socot că în câteva zile s'ar sfârși cu scumpetea. Să nu mai stăm pe gânduri! A sosit clipa ca să începem lupta cu toate mijloacele împotriva scumpetei...

Cine are drept de vot la alegeri?

Ne apropiem cu pași mari de alegerile de deputați pentru parlamentul din București. Pentru informarea cetitorilor noștri dăm următoarele amănunte:

Drept de alegere vor avea toți bărbații trecuți de 21 de ani.

Vor fi două feluri de alegeri: bărbații trecuți de 21 de ani vor alege pe lângă deputați și senatori sau cum le zicea în Ungaria: magnați.

Aducerea de legi e lucrul cel mai mare într'o țară, de aceea în toate țările un plan de lege trebuie să treacă prin mai multe mâni până ajunge să fie lege. Așa în Ungaria veche întâiu trecea prin casa deputaților, de unde trecea la casa magnaților și dacă și acolo se primea, o iscălea împăratul și o tipărea într'o foaie oficială și numai atunci era chiar lege. La noi în România mare nu va mai fi casa magnaților adecă a boierilor, ci în locul ei va fi casa senatorilor, adecă a bătrânilor poporului. Pe când adecă în dietă pot să fie trimiși de deputați bărbați dela 25 de ani în sus, pe atunci în senat pot să între numai bărbați mai bătrâni de 40 ani și toți episcopii și mitropoliții noștri și ceilalți episcopi ale celorlalte neamuri, dacă au depus jurământul de credință față de Regele nostru.

Peste iarnă se zvoni că proprietăreașă își vinde moșioara și că voia să i-o cumpere vechilul.

Țăranii se înspăimântară: „Vai și amar de noi, dacă o să pună acela mâna pe moșie; o să ne globească fără nici o cruțare”.

Țăranii se duseră la proprietăreașă s'o roage să le vândă lor moșia. Deteră preț mai bun. Proprietăreașă se învoi. Țăranii se înțeleseră între ei să cumpere pământul prin mir, să-l stăpânească în devălmășie. Se strânseră odată, de două ori, dar treaba sta pe loc. Li dezbină dracul și nu puteau cădea la invoială. În cele din urmă hotărâră să cumpere fie care câte un lot, după cum îi ajutau mijloacele. Proprietăreașă se învoi.

Pakhom auzind că vecinul lui cumpărase deouăzeci de desiatine și că proprietăreașă îi îngăduie să plătească jumătate din preț în câștiguri, fu cuprins de pismă. „Or să cumpere tot pământul — își zise el — și mie n'o să-mi rămână nimic.”

Se sfătui cu nevastă-sa.
— Oamenii cumpără toți, zise el; trebuie să luăm și noi vre-o zece desia-

Votarea va fi pe țuduli și secretă, adecă tainică, fără de a ști cineva, că cu cine votezi tu ori alt alegător. Zădarnic, și-ar imbia așadară cineva marea cu sarea numai ca să-i dai lui votul, tu îl poți da și altuia, că el nu poate ști cu cine ai votat. Votarea se va face în comune, fiecare om la primăria sa (la cancelaria satului).

Tot câte 30,000 de locuitori vor alege un deputat și câte 70,000 de locuitori un senator.

În forma aceasta Ardealul, Banatul și părțile ungurești are 175 de deputați și 74 de senatori. După socoțile făcute de ceice au făcut planul de lege dintre deputați 140 ar fi Români, 8 sași și vre-o 27 unguri. Dară ungerii de data asta nu credem să aleagă deputați și să-i trimită la — București.

Din cercuri preoțești.

Apel către Asociația clerului!

Sunt încă în vie memorie interesantele debateri ale Congresului preoțesc din Sibiu în urma cărora s'a luat importante hotărâri cari aveau de scop o premenire în viața noastră bisericească culturală și socială, și o îmbunătățire a sorții materiale ale preoțimeii. Preoțimea s'a depărtat satisfăcută dela acel congres în speranța ca de aici înainte va răsări și pentru ea soarele dreptății. Realitatea a dovedit însă, că pentru preoțime și azi în noul stat român mai sunt uși încuiate. Dovadă sunt debaterile Marelui sfat în care nu s'a prea manifestat bunăvoința celor chemați față de cererea reprezentantului preoțimeii ca să fie și preoțimea împărțită cu pământ.

Față de aceasta stare de lucruri Asociația clerului este chemată a-și face datoria fără întârziere, cerându-se categoric dela forurile competente ca toate concluziile de altfel modeste ale congresului preoțesc cu privire la îmbunătățirea sorții materiale ale preoților, precum e salariul fundamental, case parohiale eventual relut de cvartir, pământ și cvantul necesar de lemne de foc, să fie aduse la rezolvare definitivă. Cu un cuvânt

tine, altminteri n'o să avem cu ce trăi. Vechilul ne-a lăsat în sapă de lemn cu gloabele lui.

Se gândi cum să facă și cum să dreagă. Avea deoparte o sută de ruble. Vânzând cârlanul și jumătate din stupi, băgându-și băiatul rânduș la o moșie și mai împrumutând dela cumnatu-său, Pakhom adună jumătate din preț. Luă banii, își alese vre-o cincispezece desiatine de pământ cu o limbă de pădure și se duse la proprietăreașă să incheie târgul. Cumpără cele cincispezece desiatine și dete arvuna. Se duseră la oraș ca să facă actul de vânzare; plăti jumătate preț înainte și se îndatoră să acopere rămășița în doi ani. Pakhom se întoarsă acasă proprietar al pământului.

Luă cu împrumut niște sămânță și sămână locul cumpărat; avu parte de o recoltă îmbelșugată. Într'un singur an plăti ce avea de dat și proprietăresei și cumnatului. Așa fel, Pakhom ajunse și el proprietar. Muncea și sămăna pământul lui; își păștea vitele pe țarina lui; tăia copacii din pădurea lui. Când își muncea pământul lui, când vedea crescând grâul lui și în-

voim să știm de acum ce soarte ne așteaptă în viitor. Totodată facem apel către asociația clerului ca în cea mai apropiată ședință a sa să pună în desbatere chestia editării unei reviste sau ziar preoțesc independent care să se ocupe cu toate problemele cari agită viața noastră bisericească, națională și socială. Fără organ de publicitate propriu toată organizația noastră s poate asemăna unui om căruia îi dai toate cele de lipsă numai cât îi iai graiul.

Pentru o deslegare mai norocoasă a acestei probleme importante comitetul central să concheme o anchetă de preoți (dla fiecare județ 2—4 preoți) ca să ia hotărâri în cauză. Suntem deci în așteptare....

Spring, 15 August.

Pr. Ioan Crăciun.

Fecioara dela Jiu.

Sub prezidenția dnei Atena Călugăreanu s'a înființat în Craiova un comitet pentru ridicarea unui monument vitezei fetei Ecaterina Teodoroiu, trecută în istoria mărețelor lupte sub numele Fecioara dela Jiu.

Ecaterina Teodoroiu a luat parte mai întâi la luptele din jurul orașului Târgul Jiu, contribuind cu cercetașii, pe care-i conducea, la izgonirea nemților ce amenințau în toamna anului 1916 să ocupe acel oraș.

Retrăgându-se în Moldova cu Oltenii ei bogați în cântece și în inimi mărețe, s'a înrolat voluntară în regimentul 43/59 infanterie, uimind pe toți prin curajul, destoinicia și disprețul ei de moarte. A fost înaintată la gradul de sublocotenent și în luptele dela Mărășești a căzut, în fruntea plutonului pe care îl conducea, cu ocazia atacului dela 23 August 1917.

Pentru adunarea fondurilor trebuințe ridicării monumentului s'au trimis liste de subscripții și ziarelor și instituțiilor naționale din Ardeal. Nu ne îndoim că publicul nostru va răspunde cu însuflețire meritată la apelul comitetului de inițiativă, contribuind cu mâni largi la eternizarea eroinei copile.

vierzind liveziile lui, îi creștea inima de plăcere. Altă dată când trecea prin locurile acelea, i se părea că e pământ obișnuit; acum îl vedea altfel.

III.

Așa trăia și se bucura Pakhom. Toate mergeau cum e mai bine. Dar iată că țăranii începură să se dedea la prădăciuni din grâul și liveziile lui Pakhom. Li rugă el să se astâmpere, dar de geaba: ba vâcarii lăsau vacile pe livezile lui, ba caii scăpau în grâul lui. Pakhom gonea vitele și nu zicea nimic: nu-i venea să dea pe oameni în judecată. La urma urmei însă își ieși din sârute și făcu plângere la tribunal. El știa bine că țăranii nu i o făceau cu dinadinsul ori din dușmănie, ci pentru că erau și ei la strâmtoare. Dar se socotea: „Nu pot să trec mereu cu vederea căci altminteri o să mi mănânce capul. Trebuie să dau o pildă.”

Dete întâi o pildă, apoi încă una. Judecata amindă pe unul, apoi pe altul. Țăranii vecini se porniră contra lui Pakhom. Începuse să și bage dinadins vitele pe locurile lui. Într'o noapte întră unul în limba

Cum stăm cu politica?

Pacea cu Austria amânată. — Americanii ne fac greutăți. — Noul guvern unguresc. — Ce vreau Ungurii? — Alipirea la România! — Bolșevicii bătuți și ocuparea Odesei.

În zilele acestea avea să fie iscălit și contractul de pace cu Austria. Fără de veste însă s'a amânat deoarece nici până azi nu s'a putut ajunge la o înțelegere între aliați în privința aceasta. Greutățile vin din multe părți. Mai întâiu e nemulțumită Italia din pricina portului Fiume; sunt nemulțumiți sârbii pentru alte pricini; și în sfârșit suntem nemulțumiți noi Români, cari trebuie să ne dăm așisderea iscălitura pe contract, cu toate că cuprinde o mulțime de lucruri cari nu ne sunt pe plac.

În sfârșit ne fac greutăți și americanii. Sau mai bine zis jidovii din America. Aceștia au cerut în timpul din urmă dela Conferința de pace să nu se învoiască la condițiile de armistițiu pe cari le-a pus acum în timpul din urmă România Ungurilor și să nu ne lase să scoatem nimic din Ungaria. De-aici a pornit neînțelegerea. Dealtfel așa o pace cum vreau americanii s'o facă, noi nu putem s'o iscălim odată cu capul. Publicăm mai jos condițiile pe cari ne îndeamnă să le iscălim, pentruca tot omul să se încredințeze de greutatea primirii lor. Din pricina aceasta și guvernul lui I. Brătianu dela București se cam clatină, deoarece I. Brătianu, care a făgăduit că se va da României tot ce cere, nu poate să rămână și pe mai departe la cârma țării, dupăce ni se pun atâtea piedeci la înlăturarea îndreptățitelor noastre dorințe. Amânarea iscălirii păcii cu Austria pe 10 Septembrie, ne mai dă nădejde să credem, că cu toată dujmănia jidovilor împotriva noastră, să câștigăm toate drepturile cari ni se cad. În Ungaria s'a alcătuit, dupăce arhideucele Iosif și-a dat mulțumita, un nou guvern, tot sub conducerea lui Friderich, care e mai fost la putere. Se spune că Ungurii acum ar dori, văzându-se așa de slabi, ca să fie alipiți și ei la România și să se supună regelui nostru Ferdinand I. Dar aceasta nu ne trebuie. Să-și vadă de treburile lor și noi de ale noastre. Pentru ce să ne a-

prindem foc în casă și cu papricașul unguresc, care știm cât ne-a pișcat?

Cât privește celelalte țări, Turcul e mai neliniștit. Nu vrea să moară. De-altfel chiar și între aliați s'er ivi de bună seama mari neînțelegeri, cu privire la împărțirea Turciei. Bulgarii s'au mai liniștit. Iar în Germania s'a început lucrul cu toată serioșitatea pentru plățirea datoriilor grele de război ce li s'au pus pe umeri. Muncitorii nemți din fabrici s'au hotărât de bunăvoie să lucreze la zi 11 ceasuri, dintre cari 2 fără plată, adică plata ce li s'ar cuveni să li se ieie pe seama statului, ca astfel să fie mai ușor de plătit datoria cea mare. Harnic poporul! Am putea învăța și noi dela ei ceva.

Bolșevicii ruși au fost bătuți pe toate fronturile de către armatele poloneze și ucrainenii. Acestea din urmă cu ajutor englezesc au ocupat frontul dela Nistru, unde trupele române trebuiau să steie mereu de pază. Astfel greutatea pentru Români s'a ușurat, îndepărtându-se bolșevicii către inima Rusiei.

Contractul de pace cu Austria.

Pentruca să știe tot omul cari sunt condițiile cerute de Conferință ca să le iscălească d. Brătianu, în contractul păcii cu Austria, dăm următoarele:

„În ceea ce privește minoritățile, adică popoarele mai mici din țara noastră, prevede contractul îndatorirea pentru România de a recunoaște ca cetățeni români, cu depline drepturi ori ce persoană ce locuiește în România, în teritoriile date ei de Conferința de pace sau acele ce i se vor mai da și cari au făcut parte din Austria, Ungaria și Bulgaria.

Cetățenia română este recunoscută ori-cărei persoane născută pe pământul României.

Toți cetățenii români fără nici o de-

osebire se vor bucura de toate drepturile politice și religioase (aicea sunt de înțeles mai cu seamă jidovii).

Pentru acei cetățeni cari nu știu limba română, se va da libertatea să întrebuițeze limba lor înaintea judecătorilor.

România se îndatorește, a da acolo unde poporul întrebuițează altă limbă decât cea românească școli primare unde să se învețe în limba acelu neam, având totuș puterea să ceară ca obligătoare învățarea limbei române.

Se dă sașilor și șvabilor autonomie religioasă și școlară, (adecă dreptul de a-și vedea ei înșiși de treburile lor) sub controlul statului român.

În orașele și districtele unde va fi mai mare numărul străinilor, se va da acestora o parte din fondurile comunale și ale statului.

Români se obligă a nu face alegeri nici generale — nici în parte sau a statelor termene de inscripții electorale într'o zi de Sâmbătă (aicia tot jidovii sunt înțeleși ca să-și poată ține ei Sâmbăta lor).

Aceste măsuri nu vor putea fi schimbate fără învoirea majorității consiliului Societății națiunilor alcătuit de Statele Unite, Anglia, Franța, Italia și Japonia, — România trebuind să se învoiască că oricare membru din acest consiliu va avea dreptul să arate orice nesupunere sau primejdie de nesupunere la vre una din îndatoririle luate de România, de mai sus.

În privința îndatoririlor economice se prevede că România se obligă ca în termen de 5 ani să nu încheie nici un contract, legătură sau acord care ar împedea-o să ia parte la învoiala generală ce se va încheia pentru garantarea comerțului sub controlul Ligei națiunilor.

Până la facerea unui tratat, care să asigure libertatea comerțului, România se obligă să dea deplină libertate de trecere pe uscat sau pe apă, mărfurilor, vaselor, vagoanelor, dela sau în un stat aliat sau asociat.

Mărfurile de trecere vor fi scutite de vamă.

de pădure și tăia vre-o zece tei ca să facă curmele. Trecând prin pădure, Pakhom văzu ceva alb. Se apropie și vede pe jos tei cojiți; nu mai rămăsese în pământ decât radacinile. Și baremi de i-ar fi tăiat numai pe cei dela margine, de-ar fi cruțat cel puțin unul! Dar tâlharul îi tăiasse pe toți. Pakhom se infuriă. „Ah! de-aș ști cine mi-a făcut-o, vai de mama lui!” își zise el. Incepu să se bată cu mîntea și să chibzuiască cine o fi fost: „Simion trebuie să fi fost, altul nu se poate.” Se uită în curtea lui Simion, dar nu văzu nimic. Se luă la ceartă cu el și se încredință mai tare că el era vinovatul. Făcu plângere contra lui. Il chemară la jurații satului. Judecară, și țărânul fu achitat din lipsa de dovezi.

Năcazul lui Pakhom spori. El înjură pe primarul satului și pe jurați.

— Voi țineți parte tâlharilor, zise el. Dacă v'ați face datoria, n'ați archita pe hoți.

Pakhom se certă și cu jurații și cu vecinii. În cele din urmă îl amenințară că o să-i pună foc. Pakhom ar fi putut să trăiască în belșug pe locurile lui, dar se pusesse rău sătenii și se simția la strâmtoare în comună.

Tocmai atunci se răspândi șvonul despre o bejanie spre niște pământuri noi. Pakhom gândi: „Eu n'am de ce să-mi las moșia, dar dacă s'ar duce vre-unii de la noi, am avea aici mai mult loc. Am să le cumpăr locurile, să le adaog la ale mele și am să trăiesc mai bine, căci mă simt cam strâmtorat.”

Într'o zi pe când Pakhom era acasă, intră la el un drumeț. Il găzdui peste noapte, îi dete de mâncare și-l întrebă încotro se duce. Drumețul răspunse că venea dela vale, din spre Volga, unde fusese după muncă. Din vorbă în vorbă, omul îi povesti că multă lume se trăgea într'acolo: ai lui se și așezaseră, se înscriseră în comună și li se împărțise câte zece desiatine de suflet. El adăugă:

— Și e pământ de soi, grâul dă spice așa de înalte și dese, că te îngropi în el cu cal cu tot. Cinci mănunchiuri de spice și snopu-i gata. Un țaran lipit pământului a venit cu mâinile goale și acum are șease cai și două vaci.

Pakhom, înflăcărat, gândi: „Dacă-i așa de ce să stau aici la strâmtoare, când aș putea să trăiesc aiurea mai bine? Am

să vând tot ce am, să mă așez acolo și să-mi ridic o casă. Ar fi păcat să stau aici la strâmtoare; am să mă duc să văd singur cum e pe acolo.

Cum dete 'n vară, se pregăti și plecă. Coborî Volga cu vaporu, până la Samara; apoi străbătu patru sute de verste cu piciorul și ajunse la țintă. Tot ce i-se spusese era adevărat. Țăranii trăiau în belșugare; obștia, foarte primitoare, dădea câte zece desiatine (holde) de fiecare suflet, iar cel ce venea cu parale putea să mai cumpere de veci un pământ minunat, numai cu câte trei ruble desiatina.

Pakhom întrebă de toate și se întoarse acasă toamna. Își vându toată starea. Vându cu preț bun pământul, vându casa, vitele, ceru să-l șteargă din comună și, de cum se imprimăvări, porni cu toți ai lui spre țara cea nouă.

IV.

Pakhom ajunse cu familia în țara cea nouă și se înscrise în obștia unui sat mare. Se cinsti cu bătrânii și-și regulă hârțiile. Pakhom fu primit. I se deteră pentru cinci sulete, cincizeci de desiatine de pământ, în mai multe locuri, fără a mai socoti pă-

Dacă în termen de 5 ani convenția mai sus provăzută nu se va fi încheiat sub ocrotirea Ligei națiunilor, România va avea dreptul de abdicere cu o înștiințare de 12 luni înainte de sfârșirea termenului“.

E de prevăzut că delegația României la Conferința de pace va prezenta un protest împotriva acestor condițiuni, nevoind să subscrie tratatul cu Austria care cuprinde punctele grele de mai sus. În același timp dl I. Brătianu va prezenta și hotărârea guvernului pe care-l prezidează.

Iscălirea acestor condiții ar însemna ca România să fie pusă sub controlul popoarelor mari, cari ar trage foloasele și ea ar purta sarcinile cele mai grele.

Ce spune ministrul unguresc Ștefan Friedrich?

Trimisul agenției „Dacia“ a fost primit alaltăieri de primul ministru Ștefan Friedrich în palatul ministerului de război în Pesta. Ștefan Friedrich este un om tânăr de 37 de ani. A făcut următoarele declarațiuni: Situația Ungariei atârnă de România. Noi vrem să trăim în cea mai bună înțelegere cu România, ceace este foarte natural deoarece suntem încunjuțați de slavi. Ce va fi în viitor aceasta atârnă dela Constituanta, care are să hotărască forma statului: monarhică sau republicană, cum și despre reformele agrare și electorale. Din sinul constituantei se va forma cabinetul care va iscăli pacea cu Antanta și va vota legile de care are nevoie țara. Alegerile pentru constituanta se vor face la 20 Septembrie.

Ungurii și unirea cu România.

Budapesta. — Gândul înfăptuirii uniunii Ungariei cu România-Mare devine tot mai iubit în cercurile de aci. Este de însemnat faptul că partidele democrate și partidele aristocrate ale căror vederi se deosebesc așa de mult, se apropie în această privință, urmărind tot același scop: uniunea

cu România. Aici domnește părerea generală că Ungaria nu va putea fi mântuită decât pe această cale.

Românii din Siberia.

Intr'un articol publicat în „Gazeta Transilvaniei“, dl Braniște care s'a întors zilele acestea din Siberia spune despre acești frați și despre soarta lor:

— Numărul Românilor ardeleni, bănățeni și bucovineni aflați în Siberia este cam 20.000. Dintre aceștia vre-o 3000 fac azi parte din „Legiunea română a vânătorilor ardeleni“ și stau în serviciul Francezilor, cari îi folosesc pentru paza căii ferate transiberiene. Ceilalți se află încă și azi — durere — ca prizonieri prin diferite lagăre sau prin orașe sau la țară ca muncitori, ducând o viață grea.

Mulți dintre aceștia sunt invalizi, bolnavi și bătrâni. Procentul celor ce mor e destul de mare în urma frigului și a bolilor cari bântuie prin lagărele nesănătoase.

Noi venim acum cu chemarea de-a face raport guvernului din București și Consiliul dirigent despre situația grea în care se află „legionarii“ și prizonierii români din Siberia și de-a cere forurilor noastre să ia măsuri grabnice pentru repatrierea acestor frați ai noștri“.

1916, 15/28 August.

Zi mare, zi sfântă, zi de libertate a neamului românesc!

Ea ar trebui scrisă cu slove neperitoare în inima fieștecărui Român. Cine nu-și aduce aminte de noaptea aceea din preajma sfinteii Mării înainte cu 3 ani, când în sunetul goarnelor biruitoare, oștirea Țării românești trecea Carpații? Era o noapte frumoasă de August, cu nenumărate stele, pacinică și plină de binecuvântare, cum sunt totdeauna duioasele nopți de vară târzie. Cine ar fi putut bănui atunci mântuirea? Cine ar fi putut

crede că în clipele acelea de pace desăvârșită, departe, pe creștetul Carpaților, se scria cea mai strălucită pagină a istoriei poporului românesc? Sosise plinirea vremurilor. Le bănuiam apropierea, dar nu puteam crede, deoarece prea mari ne fuseseră suferințele. Purtam pe brațe urmele lanțurilor și ochii ni erau plini încă de lacrimile năcazurilor. Erau momente când, sub țaria și maștera stăpânire a împrejurărilor, socoteam că nespun de tare ni se îndepărtase mântuirea...

Aceasta însă a venit, deoarece trebuia să vină. Iar crainicul ei a fost sf. Măria, blândă, nevinovată și sfânta ocrotitoare a celor năpăstuiți și asupriți și măhniți. De sărbătoarea aceasta va fi legată pe veci cea mai mare faptă din viața poporului nostru. Unirea sa într'un singur trup nedespărțit, precum unul îi era și sufletul, de-atunci, de când s'a plămădit el pe aceste plaiuri bincuvântate de Dumnezeu.

Trei ani impliniți au trecut de atunci. Cu evlavie ne chemăm acum în minte amintirea acelei zile de 15/18 August, care ne-au adus libertatea. Iar dacă avem să-i mulțumim cuiva această izbândă strălucită, este vrednica, viteaza și neînfrânta armată română. Sărbătoarea sf. Mării este sărbătoarea ei și noi cei scăpați din suferință îi trimitem acum salutul și recunoștința noastră cea mai mare.

Generalul Moșoiu către dna Emilia Dr. Rațiu.

La telegrama femeilor române die Sibiiu către dl general Moșoiu a primit ca răspuns dna Emilia Dr. Rațiu următoarea telegramă:

Vă mulțumesc din tot sufletul pentru felicitările ce-mi transmiteți în numele D-Voastră și al consiliului femeilor române din Sibiiu. Rog primiți împreună cu dnele române omagiile mele respectuoase și recunoștința mea adâncă. General Moșoiu.

șunele. Pakhom își clădi o casă, cumpără vite. Stăpânea acum, pământ dat pentru muncă, de trei ori mai mult de cât avusese mai înainte. Ii căzură niște locuri foarte rodnice. Asemănat cu traiul lui de altădată traiul de acum e de zece ori mai frumos: pământ de muncă, pășune, are cât poștește vite poate să-și cumpere câte vrea.

La început, pe când își clădea casa și-și întemeia rostul, toate-i păreau frumoase. Dar după câte va timp începu să se simtă și aici la strămoș. Pakhom ar fi vrut, ca și ceilalți, să samene grâu.

Grâul seamănă în sadină, unde crește colilia, sau în țelină. Se cultivă pământul un an ori doi, pe urmă îl lasă în pace până ce crește iar colilia. Pământ afănat e din belșug, dar în el nu crește decât săcară; grâul are trebuință de un pământ vârtos și pentru astfel de pământ sunt mulți mușterii; toți ar vrea și nu e pentru toată lumea. Cei bogați vor să-l lucreze ei singuri; ceisăraci îl vând negustorilor, ca să aibă cu ce plăti pările, dările. Pakhom voia să samene mult. Anul următor se duse la negustor și închiria pământ bun pe un an.

Semănă mai departe de sat, la vre-o cincisprezece verste. Pakhom văzu că în părțile astea țărani negustori aveau case la

câmp și că se îmbogăteau. „Aș fi și eu ca ei, își zise el, dacă aș putea să cumpăr pământ de veci să-mi fac casă la câmp, ca să am tot odorul sub ochi“.

Și începu să chibzuiască cum ar face rost de pământ de veci.

Pakhom trăi așa trei ani de zile. Inchiria pământ și sămăna grâu. Avu ani buni; grâul creștea frumos; câștiga bani. Ar fi putut să trăiască în tihnă, dar nu se împăca cu gândul că trebuie să închirieze pământ în fiecare an. „Prea e multă bătaie de cap, își zise el. Cum e un loc bun, aleargă toți din toate părțile și-l iau; eu n'ajung la vreme și nu mai am unde sămăna.“

Intr'un rând închiria un loc dela niște țărani. Il și lucruse, când țărani il traseră în judecată, și-și pierdu toată munca.

— Dacă aș avea pământul meu, n'aș atârna de nimeni și toate ar merge bine.

Pakhom căută unde ar găsi pământ de veci. Dă peste un țaran: țaranul avea cinci sute de desiatine (holde) și-l vindea pe nimic căci pierduse tot. Pakhom intră în vorbă cu el, se tocmește și cad la preț, pentru o mie cinci sute de ruble, din cari jumătate numărați și restul pe termen (așteptare). Târgul era încheiat, când, într'o zi un călător, un

negustor, se opri la Pakhom ca să dea de mâncare la cai. Băură ceaiu împreună și steieră de vorbă. Negustorul povestea că venea dela Bașkiri. Zicea că cumpăruse acolo cinci mii de desiatine de pământ, numai cu o mie de ruble. Pakhom întrebă, negustorul răspunde:

— N'am avut decât să ung osia bătrânilor: le-am dăruit rochi, covoare, de vre-o sută de ruble, o cutie de ceaiu și le-am dat să bea. Și ce băntură: au făcut burta butie și gura pâlnie. Am cumpărat cu douăzeci de copecei desiatina.

El arată actul de cumpărare și urmă:

— Pământul e așezat lângă un râu, și peste tot crește colilia.

Pakhom punea întrebări peste întrebări.

— Pământ e berechet, urmă negustorul, nu-i dai ocol să mergi un an de zile. Tot e al Bașkiriilor, și oamenii aceia sunt proști ca oaia. Pe nimic poți lua pământul.

— Ah! își zise Pakhom, de ce să dau o mie cinci sute de ruble pe cinci sute de desiatine și să mai rămân și dator, când pe banii ăștia aș putea să iau Dumnezeu știe cât!

(Va urma.)

O pildă vrednică de urmat.

Protopopul B. Podoabă din Teaca a trimis către toți preoții și învățătorii din protopopiatul său o hârtie zisă și *circulară*, prin care îi cheamă la o împreună adunare de sfătuire de cea mai mare însemnătate. Protopopul n'a uitat să îndemne totdeodată și pe doamnele preotese și învățătoare să ia parte la acest sfat. Scopul pentru care i-a chemat este înălțător și foarte frumos. Este vorba anume de împrăștierea adevărată a luminei și învățaturii în toate satele noastre. Se știe cât au suferit bieții români sub apăsarea ungurească. A sosit acum timpul ca tot aceea ce-am întârziat să facem mai înainte, cu ajutorul bunului Dumnezeu s'o punem acum la cale, când răsuflăm aierul dulce al libertății. Iată planurile protopopului din Teaca:

Intrebările asupra cărora ne vom sfătui, zice dânsul în hârtia prin care-i cheamă la adunare, vor fi:

1. Ce mijloace ar fi de a se lua ca să se introducă în toate satele și orașele noastre portul național, atât la femei, cât și la bărbați?

2. Ce mijloace ar fi de a se lua, ca toate fetele țăranilor noștri să învețe a fierbe bine, a țese și a coase, ca să știe conduce bine casele lor în toată regula și curățenia?

3. Ce mijloace ar fi de a se lua, ca în toată comuna să se înființeze reuniuni de temperanță, — pentru înfrumșetarea bisericei și curățirea școalelor?

4. Ce mijloace ar fi de a se lua, ca în toată comuna să se introducă teatrul popular, cinematograful, și să se învețe jocurile naționale cele atât de frumoase?

5. Ce mijloace ar fi de a se lua, ca toți tinerii să fie obligați a dovedi înainte de a se căsători, că au sădiți 30—40 de pomi de ei înșiși, în grădinile lor sau și la alte rude?

6. Ce mijloace ar fi de a se lua, ca poporul să fie luminat și disciplinat așa, ca la alegeri să-și dea votul singur la bărbații noștri probați, cu adevărat interes de neam și de biserică, care ne este mama noastră cea bună?

7. Ce mijloace ar fi de luat, că să se cultiveze în fiecare comună mătăsăritul, apoi pregătirea coșărcilor de papură și salcă sau răchită și de pănuși, pregătirea pălăriilor de paie etc.?

Un lucru de mare folos cuprind cuvintele acestea de aur. Credem că ar fi de lipsă ca toți protopopii să-i urmeze repede această pildă frumoasă. În chipul arătat mai sus satele noastre ar înflori și cu mândrie ne am putea apoi așeza alături de satele săsești și ungurești, care s'au bucurat de tot sprijinul statului unguresc. Toți deci cari iubii neamul românesc, siliți-vă ca să ridicați satele noastre. Acestea au chemarea să fie și în viitor sprijinul și mândria cea mai curată a poporului românesc.

Aviz!

Rugăm pe toți abonații restanțieri să ne trimită fără amânare abonamentul, ca să nu fim siliți să le oprim foaia.

Versuri de pe front.

De soldatul fruntaș *Ghelmer Neagu*.

— Frunză verde de trei fiori
Măi soldat din roșiori
Unde ți-a fost dat să mori?
— Sus pe creasta munților
În desimea brazilor
Și'n bătaia gloanțelor.
— Și iar verde și-o lălea
Măi soldat cin'te-o 'ngropa?
— Ghiuleaua, când o pica
Malul când s'o dărâma.
— Măi soldat cin'te-o scâlda?
— Apele când s'or umfla.
Ploaia când o picura.
— Măi soldat cine ne-o plânge?
— Pasările când s'or strânge.
— Măi soldat cin'te-o 'mpânzi?
— Frunza când o îngălbini.
— Măi soldat cin'te-o îmbrăca?
— Frunza când s'o scutura.

În grădina mândrei mele.

În grădina mândrii mele
Trandafiri și vioarele,
Înfloresc la d'albul soare
Gingașe, fermecătoare.

Inverzește și bujorul,
Zilnișor cu 'nctișorul,
Iar pe raiul florilor
Zbor albinele ușor.

Toate s'foc de veselie,
Și prin frunzele de vie
Vântul suflă liniștit
Visul mândrei fericit.

Vântul suflă 'n cet și rar
Prin frunzișul de stejar,
Vântul suflă dorul meu
Peste codrii cu părau.

Toate 'nflor tănuitoare
Sub privirile de soare,
Și se risipesc de vânt
În mormane pe pământ.

Ioan Pucea, june.

RĂVAȘUL SĂPTĂMÂNII

Sibiu 7 Septembrie 1919.

Starea de asediu la Budapesta e ridicată. Gazetele maghiare scriu cu mare bucurie următoarele:

Guvernul ungar hotărâse starea de asediu la Budapesta. Un comunicat oficial dat de comisarul guvernului român la Budapesta și de comandamentul trupelor din Transilvania a nimicit proclamațiunea guvernului ungar.

Populațiunea maghiară din ținutul ocupat a primit cu o vie mulțumire măsura luată de români.

Iată și ordonanța dlui General Mărdărescu comandantul trupelor noastre dela Budapesta, care ridică starea de asediu proclamată de unguri:

Publicându-se în ziarul „Reggeli Hírek” și în „Budapești Közlöny” din August 1919, o proclamațiune prin care se ordonă starea de asediu, se face cunoscut, că această proclamație se declară nimicită și neavenită. De oarece nimeni altul decât comandamentul trupelor române, nu are dreptul a da asemenea proclamațiuni, câtă vreme va ține regimul de ocupație al trupelor române.

Făină ieftină în Sibiu. Pentru ajutorarea populației cu făină din însărcinarea orașului s'au cumpărat dela proprietarii demori din loc 50 vagoane grâu de prima calitate. Prețul în mic va fi satorit cam la 200 cor. maza metrică. Dacă prețurile de pe piață vor fi mai mari, este mai bine ca publicul să aștepte sosirea transportului de grâu comandat din partea orașului. Dacă aceste vagoane nu ar fi de ajuns aceasta aducere de făină va continua. *Magistratul.*

Școlile încep la 1 Octombrie. Din pricina greutăților împreunate cu aranjarea localurilor de școală, de numirea și înpărțirea personalului didactic și de alte lipsuri de învățământ, cursurile școlare vor începe pentru teritoriul de sub autoritatea Consiliului dirigent, la 1 Octombrie.

Fapta glumeață a unor săteni. Iată ce ne scrie un țăran: Neamul românesc începe curățirea pe toate părțile Poporul văzând stricăciunea morală și materială ce o fac „lipitorile satelor” asupra ființei sale, a hotărât să incheie socoteala cu ele. În comuna curat românească D. poporul a ales a deputație de 3, care s'a prezentat la Evreul din sat și i-a spus judecata: ori îți iai catrafusele ori te botezi în legea noastră. Evreul mirat a cerut timp de cugetare 3 zile. La trei zile deputația a primit răspunsul: „Să mi dai timp o lună încă, să mi scoț banii din sat, să mi capăt pașaport și am să plec în țara noastră „Palestina”. „Ceice au urechi să audă”. *Nenea Ghiță.*

Ploaie de lăcuste la Sofia. Joi a trecut a căzut asupra orașului Sofia o adevărată ploaie de lăcuste care a durat aproape jumătate de oră. Milioane de asemenea goașe (gâze) au acoperit străzile împiedecând circulația din pricina că stratul de lăcuste în multe locuri era de peste 20 cm.

O ploie adevărată de apă ce-a urmat după aceea a risipit norul de lăcuste ce se abătuse asupra orașului.

Arborarea tricolorului român în Budapesta. Dl Ioan Bot, inginer, istoric și în gazeta „Drapelul” felul în care a fost pus tricolorul nostru în capitala Ungariei, zicând următoarele: O pairulă de vânători români a plecat cu un steag albastru, galben, roșu, să-l pună pe parlamentul ungar. Ajungând românași acolo, și-au descuțat ghetele englezești și s'au încălțat în opinci, și astfel s'au urcat pe treptele de marmoră, ca să înfigă gloria românească pe casa, de unde au răsunat numai batjocură și amenințare la adresa românilor. Aceiași români, încălțați în opinci, au pus steagul românesc și pe palatul regal dela Buda.

Prizonierii români din Siberia. La București au sosit zilele acestea dnii Victor Branișce și Nicolae Popea, venind dela Irkutsk, de unde au plecat în Aprilie.

Dnii Branișce și Popea au venit să ceară ajutorul guvernului român pentru repatrierea a celor peste douăzeci de mii de Români ardeleni foști soldați în armata austriacă și ajunși prizonieri în Rusia.

Prizonierii noștri în Siberia. Posta monarhie austro-ungară mai are în Siberia depărtată cam trei sute de mii de prizonieri, cari s'ar găsi într-o stare înfiorătoare. Fără haine, fără bani, mai mult animale, decât oameni. Să nădărdim că cel puțin pe cei de sânge românesc îi vom putea avea cât de curând în mijlocul nostru.

O carte nouă folositoare. Am primit la redacție cartea inimii învățător F. Bucurescu din B.-Comloș numită: „Nouă lumină”, care cuprinde o frumoasă colecție de articole, scrise în cursul vremii. Prețul 5 lei. Se capătă la autor în B.-Comloș.

Imputerniciții șvabilor la Consiliul Dirigent. În 14 i. c. s'au prezentat la Consiliul Dirigent în Sibiu imputerniciții șvabilor trimiși din marea adunare dela Timișoara, care a votat în unanimitate, adică cu toate voturile alipirea Bănatului întreg la România. În lipsa dlui I. Maniu, delegația a fost primită de dl A. Vlad, însoțit de ceilalți șefi de rezorturi. Dl Vlad a primit hotărârea șvabilor și a salutat pe reprezentanții poporului șvab din Bănat. O altă delegație de șvabi a plecat la Paris, să ceară alipirea întregului Bănat la statul român.

Ajutoare pentru agronomi. Comisia agricolă a județului Sibiu dă pe anul 1919/2610 zece ajutoare de câte 400 cor. pentru elevii dela școala agronomică din Mediaș. Cei cari cer aceste ajutoare să fie trecuți de 15 ani, să locuiască în jud. Sibiu — sunt aleși cu deosebire fii de țărani, — să aibă cel puțin 4 clase elementare. Petițiile să se trimită comisiei agricole din Sibiu.

Prețurile satorite de cetățenii bucureșteni: Capuținer (cafea mică) cu pâne 1.25; cafea cu lapte 2.50 lei; șfarț (cafea neagră) 1 leu; cafea turcească 1 leu; marghiloman 2 lei; un pahar cu lapte 1 leu; lapte bătut 1 leu; ceai la serviciu 1.75; un pahar cu ceai 1 leu; ceai cu lapte 1.25; dulceață 1 leu; înghețată 2; cafea înghețată 2.50; 1 sprit (vin cu sodă) de 200 grame 1.50; o uică 75 de bani.

Cultivare de tăbăc. În urma ord. Consiliul Dirigent, Resortul de finanțe Nr. 7625—1919, toți aceia cari au cultivat în anul acesta tăbăc pentru trebuințele proprii, au să trimeată îndată la Finanțele de care se ține numărul plantelor cultivate și să plătească până cel mai târziu în 15 Sept. a. c. la Perceptoratul statului pentru fiecare plantă de tăbăc o tacsă de 5 Cor. Cultivarea de tăbăc pentru trebuințele proprii fiind îngăduită numai anul acesta cultivatorii de tăbăc nu au permisiune a produce sămânță de tăbăc, iar acea sămânță care s'ar mai afla au să o pună la îndemâna comisariatului financiar de care se ține până cel târziu în Noemvrie a. c.

Magistratul

2700 franci pentru o pipă a mareșalului Foch. O mare mulțime de oameni se grăbeau Luna trecută, spre palatul prințului Murat, din Paris, unde avea loc o vânzare în scopuri de binefacere. Într-o cutie foarte frumoasă se putea vedea pipa din care fumase Mareșalul Foch în ziua de 18 Iulie a anului trecut, zi, când trupele franceze au luat cu mare însuflețire ofensiva la Aisne și la Champagne.

Americanii cari erau de față la vânzare n'au voit să piardă un prilej atât de frumos pentru a duce acasă o amintire minunată. Unul din ei dăruie 2700 fr. pentru pipa mareșalului Foch, iar altul 2000 fr. pentru condeiul său.

Aviz. În comuna Bod, lângă Brașov s'a ivit între vitele cornute o boală lipicioasă. Pentru a înălțura lăfărea boalei primejdioase Consiliul dirigent a hotărât ca ori-ce caz bănuit de îmbolnăvire să fie vestit (gh.lentuit) numai decât medicului veterinar din localitate. În caz contrar vor fi aspru pedepsiți și li se vor lua (globi) toate vitele cornute.

Prăpădul casei domnițoare rusești. Din Omsk se vestește că trupul neînsuflețit al marelui duce, al surorilor, al marelui ducesei Elisabeta și al celorlalți membri ai familiei Romanov care a săpănit în Rusia înainte de revoluție, omorâți în anul trecut lângă Pern, au fost ridicate și trimise spre Răsărit. Coraurile Țarului Nicolae și ale familiei sale, tăiate în bucăți, au fost arse de cătră bolșevici îndată dupăucidere.

Apponyi recunoaște vitejia trupelor române Ziarul „Neue Freie Presse” pu-

blică o vorbă a contelui Albert Apponyi, care a declarat că sfârșitul guvernului bolșevist în Ungaria era de așteptat. Conte Apponyi a mai declarat că are de gând să stea timp mai îndelungat departe de viața politică, pentru că așa o cer împrejurările. Conte Apponyi a recunoscut meritul trupelor românești de a fi liberat Ungaria de bolșevici, dând să înțeleagă redactorului ziarului „Neue Freie Presse” că are de gând să își schimbe părerile potrivit noilor împrejurări.

Minunat om și groful Apponyi. Pare că și-a uitat cu totul de năzdravenele lui porunci din anul 1918, când cu școlile noastre populare, pe care-și pusese în gând să le facă una cu pământul. Dar s'a întors roata. Mândrul grof recunoaște vitejia românească. Cei-ce se înalță se vor umili zice scriptura.

Comandamentul spitalului miitar din Sibiu mulțamește pe calea această femeilor române și saște din Șelimbăr pentru marinimosul dar făcut soldaților răniți.

Cât trebuie plătit pentru pământ și cum?

Doi soldați de loc din apropierea Sibiului au venit dăunăzi la scriitorul acestor rânduri cu întrebarea: Drept este, domnule, că noi soldații, dacă ne întorcem acasă după ce vom fi asigurat România Mare, ne așteaptă acasă pe fiecare trei jugăre sămănate, unul cu grâu, și unul cu cucuruz și unul cu legume? Și drept e că nu trebuie să plătim nimic pentru ele? — I-am lămurit pe bieții oameni, că ceace întrebă ei e o mare prostie, strecurată în sufletele lor de dușmanii noștri. Am și aflat pe urmă, că îi prostise pe soldații mei un ofițer străin, care în felul asta socotea să trezească neîncrederea țăranilor noștri în stăpânirea românească dela Sibiu. Și e de mirare, că se mai găsesc oameni, cari să dea crezământ unor vorbe atât de șuchiate.

Orice lucru căpătat în cinste, pe nimica, n'are preț adevărat. Numai lucrul muncit are preț, spune vechea înțelepciune românească. Adevărul acesta e atât de înrădăcinat în sufletul cinstit și mândru al Românilor de pretutîndeni, încât s'a întâmplat acum de curând, în România veche, că țăranii dintr'un județ mai sărac, imbițați din partea statului cu pământ în cinste, au hotărât de bună voie să plătească ceva pentru el, cât de puțin, căci numai astfel — ziceau ei — „vom putea ști cu adevărat că pământul e și va fi aievea al nostru”.

Va să zică omul trebuie să și câștige și un drept asupra averii lui, căci numai așa se va bucura în tihnă de ea.

Să vedem, așadară, cum a chibzuit Consiliul Dirigent, legea despre împărțirea pământului, ca nedreptatea să nu i se facă nici țăranului, și nici proprietarului, din trecut?

Iată ce spune legea:

Țăranii vor plăti pentru fiecare jugăr ce vor căpăta prețul din 1918. Azi, în anul Domnului 1919, un jugăr de pământ de bună-tate mijlocie s'ar vinde cu 2.000 până la 2.500 coroane. În 1913 prețul aceluiaș jugăr era 500 coroane. Va să zică țăranul împroprietarit va plăti pentru un jugăr de astfel de pământ numai 500 coroane.

Și va trebui să plătească oare deodată acești bani?

Nu.

Va trebui să-i plătească an de an, vreme de 50 de ani. Adică după un jugăr plătește pe an numai 10 coroane, plătin-du-se de tot, după 50 de ani. Să zicem acum, că acest jugăr de bună-tate mijlocie aduce pe an 5 măji metrică de grâu. Dacă am lua de fiecare majă-metrică de grâu numai 25 coroane și nu 600 cor. cât face astăzi, am avea după un jugăr un venit anual de 125 coroane, pentru că de cinci ori 25 fac 125. Din aceste 125 coroane scădem prețul anual ce trebuie să plătim fostului proprietar, adică cele 10 coroane, mai rămânem după fiecare jugăr cu 115 coroane.

Darea și cametele vor face împreună, să zicem, mult 15 coroane, — va să zică vom rămâne după fiecare jugăr cu un venit anual de 100 coroane. Dar va mai trece vreme, până să ajungă o majă metrică numai 25 coroane. Unde mai pui apoi, că fiecare om, pe cele 8—15 jugăre cât va avea în cazul cel mai rău, face economie de tot felul, crește porci, vite șel.

Va să zică în chipul acesta tot omul harnic își va putea crește și susține familia cu ușurință.

Pentru alegători.

Suntem în preajma alegerilor de deputați. În scopul acesta s'a poruncit conscrierea tuturor alegătorilor, adică să fie înscrși toți aceia cari au drept de vot. Ca să nu rămână nimeni afară, e de trebuință ca tot omul să-și vadă de rândul lui și să întrebe la primărie, dacă l'au luat și pe el în protocolul alegătorilor. Până astăzi însă foarte mulți alegători au uitat de îndatorirea aceasta și astfel n'au fost scriși în protocol deși ziua satoriă pentru acesta a trecut adică 28 August st. n. Acum Consiliul Dirigent, pentru că să nu rămână nimeni afară dintre alegători, a dat o nouă poruncă în privința aceasta, așa precum urmează:

„În urma greutăților ivite cu încheierea conscripției alegătorilor în zilele satorite în ordinul circular Nr. 7900 adică până când se poate interesa tot omul, dacă a fost luat în protocol la primărie, se prolongește pecum urmează. Lista alegătorilor și certificatele alegătorilor să fie isprăvite până în 5 Septemvrie, punerea lor spre vederea fieștecării la primărie, să se efectuiască până în 10 Septemvrie, cercetarea reclamațiilor și încheierea listelor până în 15 Septemvrie, iar înfățișarea lor autorității competente până în 20 Septemvre (Ordinul Preș. C. D. R. Nr 11475—1919).

În zilele aceste tot omul să meargă și să caute nesmintit la primărie, interesându-se dacă a fost pus în protocolul alegătorilor. Iar dacă nu să ceară acest lucru dela primar ca să nu rămână afară.

Cinematograful orașului Sibiu.

Directoară: d-na H. Scholtess. Dă reprezentații zilnic la orele 9 seara. Duminica două reprezentații una la 6 $\frac{1}{2}$ și cealaltă la 9.

5—10

Cinematograful „Apollo” în Gesellschaftshaus.

Directoară: d-na Toth. Dă reprezentații zilnic la orele 9 seara. Duminica două reprezentații: una la 6 $\frac{1}{2}$ și cealaltă la orele 9.

Impotriva celorce răspândesc știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca vrednici de pedeapsă:

a) acei cari, fără rea credință, prin locuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, răspândi ori tâlmăci în orice chip știri, fie adevărate, fie din gând, sau păreri cu privire la operațiunile de războiu, situația și aflarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această faptă se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a se spiona, sau trada, să aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

„Ardeleana“, inst. de cred. și de economii
soc. pe acții în Orăștie.

Nr. 98 din 30 Iunie 1919.

CONCURS

pentru ajutoare de studii practice.

Direcțiunea institutului de credit și de economii „Ardeleana“ în Orăștie, societate pe acții dorind să inactiveze „fondul iubitor economic“ dă câteva ajutoare de câte cel mult 1000 Cor. la an pentru câțiva tineri români cari doresc să urmeze vre-una din școlile practice de agronomie din Geoagiu, Mediaș, Bistrița, Lugos, Feldioara etc.

vre-o școală de meserii

școală de prelucrat lână din Cisnădie

vre-o școală de lăptărit.

vre-o școală pentru manipularea vinului.

Concurenții trebuie să fie trecuți de 15 ani și să dovedească că s'au înscris în careva din școlile sus amintite. Vor fi preferați cei din județul Hunedoara.

Onorații domni preoți și învățători dela sate sunt rugați pe calea aceasta să ne recomande tineri în scopul amintit.

Cererile pentru concurs vor avea să fie însoțite de scrisori de recomandare din partea vre unui intelectual român de trecere din partea locului, arătând și starea materială a concurenților.

Orăștie, 30 Iunie 1919.

214 2—2

DIRECȚIUNEA
inst. de cred. econ. Ardelana
soc. pe acții în Orăștie.

Anunț.

Comuna Sadu dă în arândă hotelul său pe timp de 3 ani, începând cu 1 Ianuarie 1920. Prețul strigării e 3000 cor. Vadiu 10%. Licitația publică se va ține în 14 Septembrie a. c. la 3 ore p. m.

216 1—2

Primăria comunală.

Convocare

Incurajați de răsunetul ce l-a avut la toată clasa de mijloc apelul adresat de reuniunea meseriașilor „Andreiana“ din Sebeșul-săsesc, subscrișii ne luăm voie a invita toate Reuniunile meseriașilor din Ardeal, Bănat și părțile ungurene la o ședință consultativă, care se va ține la 14 Septembrie a. c. oarele 10 a. m. în Sibiu în sala festivă a Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, strada Brukenthal Nr. 17.

La această ședință se va discuta chestia tinerii unui congres al tuturor Reuniunilor de meseriași, se va fixa ziua și locul congresului și se va stabili ordinea de zi pentru congres.

Drept aceea rugăm pe Onor. Reuniuni să trimită câte 2—3 delegați la această ședință. De adăpostirea delegaților se va îngriji comitetul Reuniunii meseriașilor din Sibiu.

Delegații sunt rugați ca până Sâmbătă în 13 l. c., să anunțe prin depeșe sosirea lor la Sibiu.

Sibiu, 25 August 1919.

Ioan Băilă m. p., V. Tordășian m. p.,
preș. Reun. „Andreiana“ din Sebeșul-săsesc. preș. Reuniunii mes. din Sibiu.

Doi învățăcei

caut pentru prăvălia mea de tot soiul de mărfuri. Condițiunile: Au să servească 4 ani dela intrare, pe durata cărora eu mă îngrijesc de toată întreținerea lor: vipt, locuință, îmbrăcăminte. Afară de aceasta pentru tot anul depun pe seama lor câte 1000 cor. la Asociația com. română din Ardeal Bănat, Crișana și Maramurăș, la care sumă totală voi avea drept când își vor începe cariera de comercianți de sine stătători. Petru Bârsan, mare comerciant în Bozoviciu, județul Carașseverin, președintele Asociației comercianților români. 212 1—3

Cine știe ceva

despre Ioan Cilean din comuna Sebeșul de sus p. u. Șicul-mare, jud. Bistrița-Năsăud, care ca prizonier rus a trecut ca voluntar la România în 1917 să anunțe Tatălui său slab și nemângâiat Vasile Cilean în Sebeșul de sus (Sajafelső sebes). 213 2—2

Aviz!

Se aduce la cunoștința învățătorilor, că A B Cedarul și cărțile de citire de Dr. I. Stroia, O. Lăpădat și Ion Crișan au fost aprobate de Consiliul Dirigent ca manuale de școală în ediția ultimă prelucrate în conformitate cu spiritul vremii.

Cei ce doresc a le folosi pe anul viitor școlar să se adreseze prin o corespondență D-lui Iuliu Crișan subrevizor, Sibiu care va dispune trimiterea lor. 209 3—5

Ghete

bărbătești, Nr. 44 lucru de mână solid și-aproape nouă, sunt de vânzare: Să se întrebe la administrația „Gazetei Poporului“ strada Orezului 41. 4—5

Un băiat

cu școală românească se primește ca elev la tipografia „Carpații“ a „Gazetei Poporului“, strada Orezului Nr. 41.

Anunțuri

și reclame

se primesc
la administrația
„Gazetei Poporului“

Primul magazin românesc de

PIELĂRIE ȘI OPINCI

precum și încălțăminte bună se află la George
: : Limpede în Sibiu piața brânzei Nr. 9. : :

Nu cu vorba ci cu cumpărarea să sprijinim comerțul românesc; — fiecare client știe că precum în trecut cu o păreche de încălțăminte a făcut 500.000 pași, nici acum nu va umbra mai puțin. Datorința fiecărui Român adevărat e să facă o probă de cumpărare și precum va fi servit așa să prijească firma de mai sus.

La nou înființata tipografie a „GAZETEI POPORULUI“, care se numește

„CARPAȚII“ din Sibiu, strada Orezului Nr. 41
(Reisbergasse)

se primesc spre lucrare tot felul de tipărituri, precum: tabele, cărți, broșuri, reviste, gazete și apeluri etc. Tot asemenea facturi, scrisori, plicuri, cărți postale, bilete de logodnă și de cununie, bilete de vizită, anunțuri funebre, invitații la petreceri, bilete de intrare și tot felul de protocoale, bilanțuri și acții de-ale băncilor.

Rugăm pe toți cari voiesc să tipărească ceva, a se adresa la tipografia „Carpații“ cu toată încrederea.

Semnăm cu stimă:

Un băiat pentru învățarea tipografiei se primește.

Tipografia „CARPAȚII“